

Nationaal Kernteam Gedragsexpertise (NKG)

COVID-19 verspreid zich snel door Nederland. Beleid is om deze spreiding zoveel mogelijk te remmen om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen, en in het bijzonder de belastbaarheid van de intensive care units (ICU). Daarbij is het van belang dat iedereen de aanbevolen maatregelen uitvoert en de gedragsregels strikt opvolgt, zodat kwetsbare groepen maximaal beschermd worden. Dit is niet alleen van toepassing op de korte termijn. Maatregelen en gedragsregels – eventueel in aangepaste vorm – zullen nog voor geruime tijd gelden: mensen zullen nieuwe gedragsregels snel moeten opvolgen, en blijvende gedragsregels vol zien te houden. Alleen wanneer zoveel mogelijk mensen in Nederland zich zoveel mogelijk aan de gegeven gedragsregels houden, kan de zorg de covid-9 zorgvraag aan naast andere noodzakelijke zorg. ***Gedragsinterventies zijn hiermee het belangrijkste middel geworden van de overheid (landelijk, regionaal, lokaal) om de pandemie te bestrijden.***

De belangrijkste gedragingen die cruciaal zijn bij de succesvolle bestrijding van de pandemie, betreffen (1) primaire preventie van infectie (zelf en anderen beschermen), (2) wat men moet doen indien er (vermoeden van) infectie is, en (3) activiteiten om fysiek, mentaal en sociaal gezond te blijven tijdens deze maatregelen.

Nationaal Kernteam Gedragsexpertise

Er is in Nederland veel kennis en expertise rondom gedrag en psychologie, zeker ook aangaande gedrag en gezondheid. Op verzoek van het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) en het ministerie van VWS (dd 19 maart 2020) doen we hierbij het voorstel om middels een Nationaal Kernteam die expertise te bundelen, te kanaliseren en direct beschikbaar te maken voor het informeren en ondersteunen van beleid en overheidscommunicatie (landelijk en regionaal). Hierbij kan coördinerend worden opgetreden bij verzoeken en aanbiedingen van externe partijen voor ondersteuning van de Rijksoverheid bij gedragsverandering, zodat communicatieteams en beleidsdirecties bij ministeries worden ontlast. Bijdragen kunnen onder andere zijn:

Beleid:

- Anticiperen effecten mogelijke beleidsmaatregelen op psychologie, gedrag en maatschappij
- Advisering over beleidsmaatregelen in aanvulling op voorlichting/communicatie om beoogd gedrag te bevorderen en te bestendigen

Communicatie en coördinatie:

- Ondersteunen bij ontwikkelen van communicatie uitingen vanuit de landelijke en regionale overheden om gewenste gedrag te stimuleren onder alle lagen van de bevolking
- Benodigde gedrag in briefing-document zetten met tips voor 'tone-of-voice' zodat communicatieplatforms, beroepsgroepen, brancheorganisaties, woordvoerders allen dezelfde lijn uitdragen als rijksoverheid.nl
- Inhoudelijk adviseren en feedback geven bij voorbereiden persconferenties en andere publieksuitingen

Dataverzameling:

- Met hulp van maatschappelijke partijen (zoals GGDen, patiëntorganisaties, Nivel) gedragsrelevante data verzamelen onder de burgers om communicatie en beleid te helpen informeren en keuzes te maken
- Monitoring van de impact van voorlichting en beleid op gedrag – real-time, ten behoeve van snelle aanpassingen van beleid en communicatie waar nodig

Hoe werkt het Nationaal Kernteam Gedragsexpertise

Het NKG bestaat uit een kernteam van communicatie en gedragswetenschappers (3-6) die gebruik maken van een Wetenschappelijk Schakelteam bestaand uit een brede groep van hoogleraren, lectoren en medewerkers van kennisinstellingen die specifieke gedragswetenschappelijke expertise hebben om bij vraagstukken te helpen en adviseren. Dit team is op vrijdag 20/3 voor het eerste samen gekomen (combi van fysiek en telefonisch) tijdens een expertmeeting in Bilthoven. Het NKG wordt gecoördineerd en intensief ondersteund vanuit het Behavioural Insight Team (BIT) van het RIVM. Er wordt een basis document Gedrag bij COVID-19 opgesteld (en afgeleide producten waar behoefte aan is) om de kennis breed beschikbaar te maken. Bij specifieke vragen rondom communicatie en beleid zal het NKG snel schakelen en 'rapid response teams' opzetten van experts om vragen tijdig te beantwoorden (bijvoorbeeld, hoe het best ouderen, jongeren, of etnische minderheden te bereiken en overtuigen). Daarnaast zal het NKG ongevraagd advies uitbrengen indien zij bepaalde problemen en kansen

anticiperen. Leden van de Wetenschappelijke Schakelteams hebben toegezegd dat dit werk hun absolute prioriteit heeft en is zich er terdege van bewust dat dingen snel moeten gebeuren.

Om dit effectief te laten werken is het belangrijk dat de NKG strategisch gepositioneerd wordt in de huidige structuur. Het voorstel is om het NKG toe te voegen aan de crisis structuur met in eerste instantie directe lijnen met het BAO om het gedragperspectief bij adviezen direct te benutten; en met het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) om het in de overheidscommunicatie in te bedden. Ook is een directe lijn met het Nationaal Crisis Centrum mogelijk of juist met relevante beleidsdirecties. Zie organogram hieronder.

De drie leden die momenteel het kernteam vormen zijn

- Prof. dr. (10)(2e), Radboudumc, Universiteit van Aberdeen
- Dr. (10)(2e), Centrumhoofd Gezondheid en Maatschappij, RIVM
- Dr. (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e), Lector Hogeschool van Amsterdam

Crisisstructuur COVID-19

